

Õiguskantsler

Toomas Järveoja
elva@elva.ee

Teie 02.10.2020 nr

Meie 06.10.2020 nr 7-5/201600/2005383

Ettepaneku tagasilükkamise põhjendamine kaasava eelarve menetluses

Lugupeetud vallavanem

Elva valla elanik palus õiguskantsleril kontrollida, kas valla kaasava eelarve raames esitatud EELK Puhja koguduse ettepanekut on menetletud nõuetekohaselt.

Leian, et vallavalitsuse komisjon ei ole ettepaneku hindamisel teostanud kaalutusõigust nõuetekohaselt ning ei ole seega järginud hea halduse põhimõtet ([Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) (PS) § 14). Palun ettepanekut uuesti kaaluda ja nõuetekohaselt põhjendada. Palun õiguskantslerit komisjoni otsusest teavitada.

Avaldaja esitatud teabe kohaselt sai ta 30.09.2020 vallavalitsusest e-kirjaga teate, et Puhja koguduse projekt on vallavalitsuse nn sõelumiskomisjoni poolt tagasi lükatud. Vastuskirjas palus avaldaja esitada otsuse põhjendused. 01.10.2020 sai ta järgmise vastuse:

"Elva valla kaasava eelarve menetlemise korra alusel peab kaasava eelarve objekt pakkuma avalikku hüve ja olema avalikus kasutuses ning idee teostamise peab saama ellu viia Elva vallavalitsus. Puhja kirikuhoone ei kuulu Elva vallale ning pole valla hallata ning esitatud idee tähendab kiriku siseruumide korrastamist, mis kitsendab oluliselt kõikide huviliste igal ajahetkel ligipääsu. Oleme korrast tulenevalt eelmistel aastatel hääletuselt välja jätnud näiteks Nike Arena Elva kunstmurustaadioni tribüünid (hoonestusõigusega kasutusse antud FC Elvale) ning Ulila suveaia rekonstrueerimine (eraomand)."

Kaasava eelarve menetlust reguleerib Elva Vallavolikogu 27.08.2018 määrus nr 46 „[Kaasava eelarve menetlemise kord](#)“.

Kaasava eelarve menetlemise korra § 6 lg 3 sätestab, et komisjon hindab ja analüüsib ettepanekute vastavust määruse §-le 4 ja ettepaneku realiseerumise võimalust, arvestades vallavalitsuse antud arvamusi ettepanekute kohta. Sama paragrahvi 4. lõike kohaselt võib komisjon jätta hindamata ettepaneku, mis ei vasta § 4 nõuetele või ei ole realiseeritav muudel asjaoludel. Komisjon võib hindamata jätta ettepaneku, mis on seotud Elva valla hallatavate asutuste, sihtasutuste ja muude äriühingute objektidega. Paragrahvi 6. lõige sätestab, et ettepanekuid hinnatakse lähtuvalt järgmistest kriteeriumidest: 1) idee teostatavus 12 kuu jooksul ettepaneku esitamise tähtpäevast; 2) kulutuste põhjendus ja ettepaneku läbipaistvus.

Kaasava eelarve menetlemise korra §-s 4 sätestatakse mh ettepaneku esitamise tähtaeg (lg 2), esitamise viis (lg 3) ja andmed, mida ettepanek peab sisaldama (lg 3).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Ettepaneku tegijal ei ole subjektiivset õigust ettepaneku vastuvõtmisele, kuid on õigus selle korrakohasele kaalumisele. Kuigi tegu ei ole haldusmenetlusega [haldusmenetluse seaduse](#) (HMS) mõttes, tuleks ka kaasava eelarve ettepanekute kaalumisel juhinduda HMS § 4 lg-st 2. Selle sätte kohaselt tuleb kaalutlusõigust teostada kooskõlas volituse piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve.

Seda, kas ettepanekut nõuetekohaselt kaaluti, saab hinnata komisjoni kaalutlusotsuse põhjenduste alusel.

Komisjoni põhjendustes kaasava eelarve menetlemise korra §-le 4 ei viidata. Järelikult pidid ettepaneku tagasilükkamise põhjendused puudutama ettepaneku teostatavust.

Kaasava eelarve menetlemise korra § 1 lg 3 sätestab, et kaasava eelarve eesmärk on avalikes huvides kasutatavate investeeringute tegemine. Paragrahv 2 lg 1 kohaselt peab kaasava eelarve objekt pakkuma avalikku hüve ja olema avalikus kasutuses ning objektist ei tohi tekkida ebamõistlikke kulusid valla järgmiste aastate eelarvetele.

Kaasava eelarve menetlemise kord ei näe ette tingimust, et objekt, millele ettepanek on suunatud (hoone), peab kuuluma vallale ja olema valla hallata. Avalikus kasutuses olek ja omandiõigus ei ole sünonüümid. Avaliku kasutuse sisustamisel saab lähtuda [korrakaitse seaduse](#) §-st 54, mille kohaselt avalik koht on määratlemata isikute ringile kasutamiseks antud või määratlemata isikute ringi kasutuses olev maa-ala, ehitis, ruum või selle osa, samuti ühissõiduk. Seega ei ole komisjoni niisugune põhjendus asjakohane.

Samuti ei saa kaasava eelarve menetlemise korrast välja lugeda tingimust, et ettepaneku teostamise peab saama ellu viia Elva Vallavalitsus.

Kumbki eelnimetatud tingimus ei ole iseenesest õigusvastane, kuid eeldab sätestamist kaasava eelarve menetlemise korras.

Põhjendustes esitatud viited varem rahuldamata jäetud muudele ettepanekutele ei ole asjakohased põhjusel, et avaldajal ei pruugi osutada võimalikuks nende ettepanekute rahuldamata jätmise põhjendustega lähemalt tutvuda.

Hea halduse põhimõttele (PS § 14) vastaks see, kui kaasava eelarve ettepaneku rahuldamata jätmise põhjendused tehakse ettepaneku esitajale teatavaks juba talle saadetavas teates.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise